

Wytyczne do przygotowania prac pisemnych (rocznych) dla studentów kierunku *filologia polska*

1. Uwagi ogólne

Podczas studiów 1. stopnia (licencjackich) student/ka filologii polskiej zobowiązany/a jest napisać dwie prace roczne: na I i na II roku; ich zakres obejmuje treści przedmiotów objętych programem na poszczególnych latach studiów. Praca roczna kończy się zaliczeniem z oceną, za jej zaliczenie student otrzymuje 2 ECTS w semestrze drugim oraz 3 ECTS w semestrze czwartym.

Studenci pierwszego roku piszą w roku akad. 2023/2024 pracę roczną z jednego spośród następujących przedmiotów:

- literatura staropolska;
- literatura oświeceniowa;
- poetyka;
- analiza dzieła literackiego;
- gramatyka opisowa języka polskiego;
- leksykologia i leksykografia;
- wiedza o kulturze;
- współczesna kultura miasta i regionu (tylko studenci specjalności nauczycielskiej);
- podstawy tekstologii (tylko studenci specjalności edytorstwo)¹.

Studenci drugiego roku piszą w roku akad. 2023/2024 pracę roczną z jednego spośród następujących przedmiotów:

- literatura romantyzmu;
- literatura pozytywizmu;
- gramatyka opisowa języka polskiego;
- gramatyka historyczna języka polskiego z elementami historii języka;
- teoria literatury;
- analiza dzieła literackiego;
- metodyka nauczania literatury i języka polskiego (tylko studenci specjalności nauczycielskiej);
- retoryka i erystyka (tylko studenci specjalności edytorstwo)².

Oprócz prac rocznych studenci filologii polskiej studiów 1. i 2. stopnia, zgodnie z wymogami zaliczeniowymi, jakie otrzymują od prowadzących zajęcia dydaktyczne na początku semestru, przygotowują pisemne prace – etapowe (semestralne, zaliczeniowe, absencyjne, itp.). Ocena za te prace nie jest wpisywana do systemu Wirtualna Uczelnia, jednak stanowi ocenę częściową składającą się na zaliczenie danego przedmiotu. Każda praca stanowi własność intelektualną studenta/ki i musi być przygotowywana samodzielnie³.

¹ Listę przedmiotów można zmieniać, proponowana jest w każdym roku akademickim.

² Listę przedmiotów można zmieniać, proponowana jest w każdym roku akademickim.

³ W pracy pisemnej przedłożonej przez studenta powinna się znaleźć informacja, że nie została przygotowana z wykorzystaniem narzędzi sztucznej inteligencji.

2. Komponenty oceny prac pisemnych

2.1. Prace z historii literatury

I. Sposób realizacji tematu:

- zrozumienie materiału rzeczowego, poprawna interpretacja, wykorzystanie podstawowych kontekstów (jeśli wymaga tego opracowywany materiał);
- wykorzystanie w funkcji argumentacyjnej właściwie dobrane materiału rzeczowego, prezentacja zagadnień w ścisłym związku z omawianym tematem;
- jasne sformułowanie głównej myśli, trafnie dobrane argumenty;
- formułowanie wniosków, sądów, opinii, właściwe wykorzystanie materiału kontekstowego (jeśli wymaga tego podjęty temat);
- poprawne korzystanie z odsyłaczy i umiejętne sporządzanie bibliografii;
- podejmowanie próby wartościowania.

II. Kompozycja wypowiedzi:

- wypowiedź poprawnie zorganizowana, tzn. z wyraźnym określeniem tematu, celu;
- wypowiedź uporządkowana pod względem argumentacji, wnioskowania, podsumowania;
- wypowiedź spójna i przejrzysta pod względem stylistycznym i formalnym (graficzne wyodrębnienie poszczególnych części tekstu).

III. Styl:

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą gatunkową wypowiedzi pisemnej;
- urozmaicona leksyka, brak powtórzeń.

IV. Język:

- poprawny i komunikatywny w całej pracy;
- poprawna i urozmaicona składnia;
- poprawne słownictwo, frazeologia, fleksja;
- brak błędów gramatycznych, interpunkcyjnych, ortograficznych.

V. Szczególne walory pracy

2.2. Prace z analizy dzieła literackiego

Praca pisemna z przedmiotu analiza dzieła literackiego ma potwierdzić następujące elementy wiedzy i umiejętności studenta/ki:

- sprawność warsztatu analitycznego i świadomość literacką piszącego;
- zrozumienie tekstu z uwzględnieniem jego charakteru metaforycznego;
- hierarchizację wyodrębnionych elementów analizy i określenie ich funkcji;
- wprowadzenie właściwych dla zrozumienia tekstu kontekstów interpretacyjnych;
- obiektywność sądów, właściwe wnioskowanie;

- logiczność, spójność, przejrzystość wyводу;
- wartościowanie – ocenę utworu od strony ideowo-formalnej;
- poprawność językową wypowiedzi (gramatyczną, stylistyczną, ortograficzną, interpunkcyjną).

W ocenie pracy bierze się pod uwagę następujące elementy:

- zrozumienie tematu, zgodność treści z tematem;
- dobór materiału literackiego;
- umiejętność zastosowania różnych metod badania tekstu literackiego;
- rzeczowość treści;
- ujęcie tematu, argumentację własną, dojrzałość myślową;
- kompozycję pracy;
- poziom językowy (poprawność gramatyczną, stylistyczną, ortograficzną, interpunkcyjną);
- estetykę pracy (układ zewnętrzny – akapity, wytłuszczenia, justowanie tekstu komputerowego);
- szczególne walory pracy.

2.3. Prace z leksykografii i leksykologii

Student/ka wybiera jeden z proponowanych przez prowadzącego temat lub proponuje temat własny (do uzgodnienia).

Przykładowe hasła problemowe:

- zjawiska leksykalne w artykule prasowym;
- słowniki, ich rodzaje i użyteczność;
- frazeologia w literaturze, języku prasy, stylu potocznym i jej funkcja.

Przy ocenie prac uwzględnia się następujące czynniki:

- znajomość zagadnień teoretycznych z poruszanego zakresu tematycznego (definicja pojęć, ich klasyfikacja);
- zastosowanie wiedzy w praktycznej analizie tekstu: umiejętność wskazania zjawisk leksykalnych, ich klasyfikację formalną i semantyczną, interpretację w kontekście analizowanego tekstu;
- poprawność stylistyczno-językową;
- dobór bibliografii i umiejętności korzystania z niej;
- umiejętność redagowania tekstu (układ rozdziałów, kompletność tez, spójność treści, itp.);
- estetykę pracy (przejrzysty układ graficzny, staranność zapisu, itp.).

2.4. Prace z gramatyki opisowej

W ocenie pracy uwzględnia się następujące elementy:

- wybór i sformułowanie tematu;
- kompozycję pracy (wymagane są: 1. teoretyczne wprowadzenie, 2. przedstawienie tezy, 3. przedstawienie problemu badawczego, 4. wnioski potwierdzające tezę);
- wartość merytoryczną pracy (zakres i reprezentatywność materiału przykładowego, poprawną analizę zebranych przykładów, sposób ujęcia problemu);

- opanowanie techniki pisania pracy (podział na tekst główny, poboczny, poprawność przypisów, cytowań, opracowanie bibliografii zgodnie z wymogami językoznawczymi i wydawniczymi, poprawność językową);
- operowanie stylem naukowym.

2.5. Prace z metodyki nauczania literatury i języka polskiego

W ocenie pracy uwzględnia się następujące kryteria:

- **obszar merytoryczny**
 - zgodność treści z tematem;
 - znajomość prac teoretycznych i badawczych z zakresu metodyki oraz definicji i pojęć teoretycznych;
 - umiejętność funkcjonalnego korzystania z literatury przedmiotowej.
- **poprawność metodyczną**
 - umiejętność analizy zagadnienia i prezentacji problemu z różnych stanowisk;
 - dostosowanie do potrzeb i możliwości uczniów na II etapie edukacyjnym;
 - wzbogacenie warsztatu pracy nauczycieli o ciekawe propozycje metodyczne.
- **kompozycję**
 - elementy składowe: tytuł, wstęp (określenie celu, sformułowanie tezy), rozwinięcie, zakończenie (podsumowanie), przypisy, bibliografia;
 - zachowanie proporcji między częściami składowymi tekstu;
 - logiczny układ treści.
- **poprawność językową** (w zakresie ortografii, gramatyki, stylistyki, interpunkcji).

2.6. Pozostałe przedmioty

Dodatkowe kryteria ustalają prowadzący dany przedmiot i informują o tym studentów/ki. Informacje znajdują się w sylabusach prac rocznych lub sylabusach poszczególnych przedmiotów.

3. Kryteria oceny prac pisemnych

Ocenić podlega każda praca. Wszystkie prace powinny być opatrzone komentarzem nauczyciela akademickiego – wymagane jest pisemne uzasadnienie każdej oceny (nie tylko niedostatecznej). Do oceny prac pisemnych stosuje się następującą skalę ocen: bardzo dobry (5,0), plus dobry (4,5), dobry (4,0), plus dostateczny (3,5), dostateczny (3,0), niedostateczny (2,0). Oceny cząstkowe stosuje się przy częściowym spełnianiu kryteriów poszczególnych ocen.

Bardzo dobry: taką ocenę otrzymuje student/ka, jeśli praca spełnia wszystkie wymagane kryteria:

- praca obejmuje pełny materiał programowy;
- autor/ka wykazał/a się samodzielnością myślenia, krytycyzmem, swobodą interpretacyjną i sprawnością intelektualną;

- całość stanowi oryginalną kompozycję odpowiadającą założeniom tematu;
- właściwie zostały wykorzystane cytaty;
- styl wypowiedzi cechuje poprawność na wszystkich poziomach organizacji tekstu, poprawnie stosowana terminologia;
- brak błędów ortograficznych, gramatycznych i interpunkcyjnych;
- całość tekstu jest czytelna i estetyczna (względy edytorskie).

Dobry: taką ocenę otrzymuje student/ka, jeśli praca spełnia wszystkie poniższe wymagania:

- dobór materiału literackiego/językowego i sposób jego wykorzystania świadczy o zrozumieniu tematu;
- temat ujęty jest logicznie, widoczna jest samodzielność wnioskowania;
- praca jest poprawna pod względem kompozycji, stylu, języka;
- dopuszcza się drobne nieścisłości rzeczowe;
- styl poprawny, klarowny, poprawna ortografia: dopuszczalne są nieliczne usterki stylistyczne, gramatyczne, interpunkcyjne.

Dostateczny: student/ka otrzymuje ocenę dostateczną, jeśli praca posiada pewne usterki:

- temat został zrozumiany, ale przy jego interpretacji nie wykorzystano pełnego materiału programowego;
- mała precyzja w wypowiedzianiu sądów i wnioskowaniu;
- ujęcie tematu mało oryginalne;
- występują pewne zaburzenia kompozycyjne, nieliczne błędy rzeczowe, stylistyczne, ortograficzne, gramatyczne, interpunkcyjne.

Niedostateczny: praca otrzymuje taką ocenę, jeśli widoczne są następujące błędy i uchybienia:

- błędne zrozumienie tematu lub niezgodność pracy z tematem;
- bardzo powierzchowna znajomość programowych tekstów literackich;
- błędna lub uproszczona interpretacja treści;
- brak spójności tekstu;
- rażące błędy rzeczowe;
- liczne błędy stylistyczne, gramatyczne, interpunkcyjne i ortograficzne;
- styl nieudolny, rażące ubóstwo językowe;
- praca jest w całości lub w części plagiatem.

4. Uwagi końcowe

4.1. Konieczne jest, by student/ka przedstawił/a pracę oceniającemu w formie wydruku komputerowego (wydruk jednostronny, biały papier, czcionka 12, interlinia 1,5). Prace pisane w czasie studiów mają za zadanie przygotować studentów/ki do pisania prac licencjackich i magisterskich. Od studenta i absolwenta wymaga się znajomości zasad komputerowej edycji tekstu. W wyjątkowych przypadkach student/ka może przedstawić do oceny pracę pisaną ręcznie – musi być czytelna i estetyczna.

4.2. Praca powinna być złożona najpóźniej na dwa tygodnie przed końcem sesji zaliczeniowo-egzaminacyjnej ze względu na czas potrzebny prowadzącemu przedmiot do oceny – prowadzący ma prawo domówić przyjęcia pracy, jeśli termin jej oddania nie zostanie dotrzymany.

4.3. Proponuje się ujednolicenie znaków korektorskich:

rzech.	– błąd rzeczowy
nieścisl.	– nieściśłość rzeczowa
bł. log.	– błąd logiczny
gr.	– błąd gramatyczny
styl.	– błąd stylistyczny
wyr.	– niepoprawnie użyty wyraz, błędne wyrażenie
o!	– błąd ortograficzny pierwszego stopnia
o.	– błąd ortograficzny drugiego stopnia
i.	– błąd interpunkcyjny
powt.	– powtórzenie
V	– opuszczenie, brak
?	– niejasność
]	– akapit (w tekście)
L	– błąd literowy